

❖ شرح قالب گچی

گچ اسپایکا نوعی قالب گچی است که دور تا دور تنه و سینه و هر دو ران بیمار گرفته می‌شود تمام اندام تحتانی شکسته شده تا نوک انگشت در گچ گذاشته می‌شود و اندام تحتانی طرف سالم تا بالای زانو گچ گرفته می‌شود. این گچ بسته به سن بچه بین ۳ تا ۶ هفته باقی مانده و سپس خارج می‌شود.

❖ کاربرد گچ اسپایکا

گچ اسپایکا در موارد زیر به کار می‌رود:

- ✓ درمان دررفتگی مادرزادی سر استخوان ران
- ✓ درمان شکستگی‌های ران بچه‌ها که معمولاً به علت تصادف اتومبیل و یا سقوط از بلندی است. در نوزادان ممکن است شکستگی ران بدنبال یک زایمان سخت ایجاد شود. در مواردی که شکستگی تنه ران همراه با جابجایی باشد اگر سن بچه زیر ۵ سالگی باشد ابتدا شکستگی در اطاق عمل و با کمک بیهوشی عمومی جاندازی شده و سپس گچ اسپایکا گرفته می‌شود اگر شکستگی استخوان ران جابجایی نداشته باشد نیازی به انتقال بیمار به اتاق عمل نبوده و گچ اسپایکا گرفته می‌شود.

❖ فعالیت

در زمانی که فرد از گچ اسپایکا استفاده می‌نماید فعالیت خود را به صورت زیر تنظیم نمائید:

- ✓ کودک باید به آرامی از این پهلو به آن پهلو شود و جهت حمایت از بالش استفاده کنید و در هنگام تغییر وضعیت دادن، اتصال ران‌ها

نباید برای کمک به حرکت مورد استفاده قرار گیرد زیرا ممکن است میله بشکند و سبب گسیختگی در گچ کند.

- ✓ بعد از خروج گچ بیمار نیاز به هیچ گونه فیزیوتراپی ندارد.
- ✓ نباید مانع راه رفتن کودک یا برعکس تشویق وی به راه رفتن شوید.
- پس از برداشتن گچ، فعالیت‌های عضو و اعمال وزن روی آن رابه تدریج شروع کنید و هر موقع که بچه خودش احساس کرد که توانایی راه رفتن دارد بلند شده و راه برود.
- ✓ کودک تا چند هفته و یا حتی تا چند ماه ممکن است موقع راه رفتن کمی لنگش داشته باشد. نباید از این موضوع نگران شوید. لنگش بیمار بتدریج خوب می‌شود.
- ✓ کودک را تشویق کنید تا زانوهای خود را خم و راست کند. بچه تا مدتی برای راه رفتن از دو عصای زیر بغل استفاده کند ولی پس از گذشت ۳-۱ هفته برحسب شدت شکستگی و سن بچه معمولاً میتواند بدون عصا راه برود.

❖ رژیم غذایی و تغذیه

- ✓ بهتر است به کودک روزانه ۶ وعده غذایی کم حجم داده شود تا از فشارها و کرامپ‌های شکمی پیشگیری کنید.
- ✓ مصرف مایعات کافی و رژیم‌های پرفیبر به همراه میوه‌جات و سبزیجات از یبوست جلوگیری و در بهبود عملکرد مثانه و روده‌ها موثر است.
- ✓ توصیه می‌شود که از رژیم غذایی حاوی میوه‌جات، سبزیجات، پروتئین و ویتامین‌ها استفاده شود.

❖ مراقبت

لازم است فردی که گچ اسپایکا دارد مراقبت‌های زیر را جهت نگهداری هر چه بهتر گچ و در نتیجه بهبودی زودتر انجام دهد:

- ✓ از آلودگی گچ با ادرار و مدفوع کودک جلوگیری شود.
- ✓ دردی که با قرار دادن اندام بالاتر از سطح قلب و مصرف مسکن کنترل نمی‌شود (احتمال اختلال درخونسازی بافتی یا سندرم کمپارتمان) گزارش کنید.
- ✓ طی خشک شدن نباید زیر سر و شانه بالش قرار دهید زیرا باعث فشار به قفسه صدری می‌شود.

قرار نگرفته اند این مسئله طبیعی بوده و نباید نگران شوید. روی هم افتادن دو قطعه شکسته شده تا حدود دو سانتیمتر و حتی کمی کج جوش خوردن قطعات شکسته شده مانعی نداشته و در آینده مشکلی برای بیمار ایجاد نمی کند.

✓ کمی کج جوش خوردن ران بتدریج و با گذشت چند ماه تا چند سال خود بخود برطرف و بوسیله بدن تصحیح می شود.

✓ کوتاهی بوجود آمده هم بعد از گذشت چند ماه تا چند سال به علت رشد بیشتر استخوان ران شکسته شده نسبت به استخوان طرف مقابل، به وسیله خود بدن تصحیح می شود.

❖ عوارض احتمالی

به دنبال استفاده از گچ اسپایکا عوارض زیر ممکن است در فرد بروز نماید:

✓ سندرم کمپارتمان یا اختلال در خونرسانی بافتی

✓ زخم فشاری

✓ جوش نخوردن یا دیر جوش خوردگی

❖ در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمائید؟

✓ انگشتان پا به رنگ کبود یا خاکستری درآمده باشد.

✓ حرکت دادن انگشتان پا سخت شده است.

✓ محل گچ گرفتگی تنگ شده و فشار آورد.

✓ پاها بی حس شده، یا سوزن سوزن می شود.

✓ زیر گچ گرفتگی احساس فشار یا سوزش وجود دارد.

✓ از ناحیه گچ گرفتگی، بوی بدی به مشام می رسد.

✓ درد شدید ناحیه گچ گرفته

✓ جهت جلوگیری از ترک خوردن و ناصاف شدن، تا خشک شدن کامل بهتر است کودک روی تشک سفت بخوابد.

✓ جهت سریعتر خشک شدن گچ می توانید از لامپ های گرمایی استفاده کنید.

✓ هر ۲ ساعت یکبار برای حذف فشار و خشک شدن گچ، کودک را تغییر وضعیت دهید.

✓ جهت جلوگیری از آلودگی گچ با ادرار و مدفوع، قبل از هر بار دفع یک پلاستیک خشک و تمیز زیر محل مخصوص دفع قالب گچی قرار دهید و لبه های آن را به طرف بیرون برگردانید .

✓ پوست در تماس با لبه گچ را روزانه از نظر زخم بررسی کرده و با انگشتان ماساژ دهید .

✓ احساس حبس شدن در فضای تنگ و بسته باعث اضطراب کودک می شود که با حمایت می توانید به او آرامش دهید .

✓ در صورت وجود ورم عضو را بالاتر از سطح قلب قرار دهید.

✓ زمان خوابیدن کودک به دمر، بالش سبک زیر سر او قرار دهید و پاها از بدنه تخت آویزان کنید.

✓ ممکن است کودک دچار کندشدن حرکات گوارشی ، تهوع و استفراغ شود که باید به پرستار اطلاع دهید .

✓ در صورتیکه گچ از ناحیه ای ترک برداشت باید برای ترمیم آن به پزشک مراجعه کنید.

✓ باید مراقب باشید تا لبه های گچ در پشت کمر بچه، پوست وی را زخمی نکند بدین منظور وقتی بچه در حالت درازکش به پشت است باید یک پتوی چند لا شده زیر ساق های بیمار گذاشته شود تا کمی بالاتر آمده و بدین ترتیب فاصله لبه پشتی گچ از پشت تنه کم شود.

✓ باید بین لبه گچ و پوست بچه پنبه یا پارچه نخی نرم گذاشت تا پوست بچه اذیت نشود پوست در تماس با لبه گچ را روزانه از نظر زخم بررسی کرده و با انگشتان ماساژ دهید.

✓ به دلیل وجود سلول های پوستی مرده، پوست خشک و پوسته پوسته است و سریعاً زخم می شود پس آن را نخارنید، به آرامی شسته و با محلول های نرم کننده مرطوب کنید.

✓ در روش گچ گیری اسپایکا ممکن است والدین کودک در عکس ران بچه متوجه شوند که استخوان ها درست جا نیفتاده و در کنار هم

مرکز آموزشی درمانی شهید آیت... دکتر بهشتی (ره) قم

جهت دسترسی به مطالب "آموزش بیمار"، به سایت زیر مراجعه فرمائید:

www.bmc.muq.ac.ir